

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. П. 13 від «25» 02 2021 р.)
Ректор

А.А. Мазаракі

**ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ /
GENERAL PSYCHOLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки / Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія / Psychology
спеціалізація	Практична психологія / Practical psychology

Київ 2021

Розповсюдженню та тиражуванню без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: М.С. Корольчук д-р психол. наук, проф.;
В.М. Корольчук д-р. психол. наук, проф.;
О.В. Полунін д-р. психол. наук, ст.наук.спів.;
С.М. Миронець канд. психол. наук, доц.
І.В. Мостова , канд. психол., наук.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри від 16.10.2020р., протокол № 4 та Вченої ради факультету від 21.10.2020р. протокол № 4

Рецензенти: Скрипкін О.Г., канд..психол.наук, доц.;

Маслюк А.М., заступник начальника відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів Національної школи суддів України кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ GENERAL PSYCHOLOGY РОБОЧА ПРОГРАМА\ COURSE OUTLINE

освітньо-кваліфікаційний рівень

бакалавр\ bachelor

галузь знань

050 Соціальні та поведінкові науки\ Social and behavioral

спеціальність

053Психологія\ Psychology

спеціалізація

Практична психологія \ Practical psychology

Розділ 1 «Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план)»

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			самостійна робота студентів	
		лекції	практичні (семінарські) заняття / МК	лабораторні заняття		
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет психологічної науки та природа психіки	2	2				О,Т, ІКС
Тема 2. Основні поняття та категорії психології 21 століття	16	2	6		8	
Тема 3. Відчуття у структурі психічних пізнавальних процесів	8	4			4	
Тема 4. Сприйняття та його психологічні властивості	8	4			4	
Тема 5. Основні характеристики когнітивної сфери особистості	18	4	6		8	
Тема 6. Загальна характеристика уваги	18	6	4		8	О,ТЗ,ІКС
Тема 7. Теорії, види та особливості пам'яті	28	8	6		12	О,РП,ІКС
Тема 8.	36	10	10		16	О,Т, З,РП

Психологія мислення та інтелекту						
Тема 9. Уява і уявлення у творчій діяльності	18	6	4		8	О,РП, ТЗ,ІКС
Тема 10. Психічні властивості особистості, утворення і стани	28	10	6		12	
Екзамен						ККР
<i>Усього</i>	<i>180/6</i>	<i>56</i>	<i>42</i>		<i>82</i>	
Розділ 2. Особистість: психологічна характеристика структури, афективної, діяльнісної та поведінкової сфер						
Тема 11. Предмет та завдання психології особистості	8	2	2		4	О,РП,Т
Тема 12. Психологічна природа особистості	8	2	2		4	О,Т, РП,ТЗ
Тема 13. Розвиток особистості та розвиток психіки	8	2	2		4	О,ТЗ,Т
Тема 14. Психологічна структура особистості	8	2	2		4	О,Т,РП,ТЗ,ІКС
Тема 15. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості	11	2	4		5	Т, О, РП,ТЗ

Тема 16. Гармонія та відхилення у розвитку особистості	8	2	2		4	О,Т,ТЗ
Тема 17. Методологічні засади сучасних теорій особистості	8	2	2		4	О,Т, ІКС
Тема 18. Загальна характеристика афективної сфери особистості	8	2	2		4	О,Т,РП,ТЗ
Тема 19. Принципи та методи психології емоцій	8	2	2		4	О,Т
Тема 20. Емоційні стани і фактори їх регуляції	13	4	4		5	О,Т,ТЗ
Тема 21. Загальні характеристики емоцій: інтересу, радості, здивування, печалі, гніву	10	4	2		4	О,РП,Т,ІКС
Тема 22. Психологічна характеристика волі та вольова саморегуляція	13	4	4		5	О,Т,РП,ТЗ

Тема 23. Функціональне призначення афективної сфери	12	4	4		4	О,Т,ТЗ
Тема 24. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності	6	2			4	О,Т,РП,ТЗ
Тема 25. Психологічний аналіз потребнісно- мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	11	2	4		5	О,Т,РП,КС
Тема 26. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості	13	4	4		5	О,Т,РП,КС
Тема 27. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	13	4	4		5	О,Т РП, ТЗ,ІКС
Тема 28. Психологічний аналіз регуляторної підсистеми особистості	13	4	4		5	О,Т, РП, ТЗ,ІКС

Екзамен						ККР
<i>Усього:</i>	<i>180/6</i>	<i>50</i>	<i>50</i>		<i>80</i>	
<i>Разом:</i>	<i>360/12</i>	<i>106</i>	<i>92</i>		<i>162</i>	

Умовні позначення: О - опитування; ТЗ - творче завдання; Т – тести; ККР - комплексна контрольна робота; ІКС - індивідуальна контрольна співбесіда.

Розділ 2 «Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських), лабораторних занять, самостійної роботи студентів»

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
1	2	3
<p><i>У результаті вивчення розділу студенти повинні знати:</i></p> <p><i>основні закономірності функціонування психічних пізнавальних процесів;</i></p> <p><i>основні закономірності системи властивостей особистості;</i></p> <p><i>інтелектуальні властивості особистості;</i></p> <p><i>психологічні основи уявлення, уяви та творчості в професійній діяльності психолога;</i></p> <p><i>особливості функціонування когнітивної сфери особистості у різних ситуаціях.</i></p> <p><i>Уміти</i></p> <p><i>визначати індивідуально-психічні прояви особистості та</i></p>	<p>Розділ 1</p> <p>Загальна характеристика сенсорної та когнітивної сфер особистості</p> <p>Тема 1. Предмет психологічної науки та природа психіки</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність психологічної науки і практики 2. Психологія в системі пізнання навколишнього світу 3. Історичні витоки психології 4. Природничі засади психології <p>Список рекомендованих джерел</p> <p><i>Основний:</i> 2-5.</p> <p><i>Додатковий:</i> 1, 4, 6, 9.</p> <p><i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5.</p> <p>Тема 2. Основні поняття та категорії психології 21 століття</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, предмет, мета й завдання психології 2. Галузі психологічної науки 3. Зв'язок психології з іншими науками. <p>Список рекомендованих джерел</p>	<p>2</p> <p>2</p>

<p>давати їм науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію; проводити емпіричні дослідження особистісних змінних, володіючи класичними експериментальними методиками, керуючись сучасними дослідницькими стратегіями вивчення особистості та прийомами їх практичного застосування; коригувати певні відхилення у розвитку когнітивної сфери особистості, застосовувати здобуті знання для розв'язання внутрішньо-особистісних конфліктів, подолання складних життєвих ситуацій; оцінювати рівень розвитку психічних пізнавальних процесів особистості. Засвоїти процес формування світогляду людини, вивчити становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, вміти визначати сутність діяльності, визначати шляхи гармонізації простору людських</p>	<p><i>Основний:</i> 2-5. <i>Додатковий:</i> 1, 4, 6, 9, 10. <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 4, 5.</p> <p>Тема 3. Відчуття у структурі психічних пізнавальних процесів План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та властивості відчуттів 2. Природничі засади відчуттів 3. Закономірності відчуттів <p>Список рекомендованих джерел <i>Основний:</i> 2-5. <i>Додатковий:</i> 1, 4, 6, 9, 10. <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5.</p> <p>Тема 4. Сприйняття та його психологічні властивості План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види, типи, властивості сприйняття 2. Характеристика стадій становлення образу сприйняття 3. Важливість адекватного сприйняття у професійній діяльності психолога <p>Список рекомендованих джерел <i>Основний:</i> 2-5. <i>Додатковий:</i> 1, 4, 6, 9, 10. <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5.</p> <p>Тема 5. Основні характеристики когнітивної сфери особистості План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура когнітивної сфери особистості 2. Характеристика чуттєвого і логічного пізнання навколишнього світу 3. Значення когнітивної сфери для формування досвіду та регуляції 	
---	---	--

взаємин, активізація потенціалу життєтворення, окреслювати можливості конструктивного розв'язання кризових життєвих ситуацій.

Набуті знання допоможуть студентам усвідомити глибинні джерела, закономірності та тенденції розвитку здорової, зрілої, вільної і відповідальної особистості, стануть важливим фактором у практичному опануванні методів самопізнання, саморегуляції, активізації творчого потенціалу, безконфліктної взаємодії з оточуючими, засвоєння засобів надання психологічної допомоги тим, хто її потребує.

діяльності і поведінки особистості
Список рекомендованих джерел
Основний: 2-5.
Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.
Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Індивідуальна контрольна співбесіда

1. Основні характеристики когнітивної сфери особистості.
2. Проблема класифікації психічних пізнавальних процесів.
3. Визначення та властивості понять «відчуття» та «сприймання».
4. Функції відчуттів та сприймань.
5. Психофізіологічні основи відчуттів.
6. Загальні властивості відчуттів.
7. Парціальні властивості відчуттів.
8. Спільне і відмінне у відчуттях та сприйманні.
9. Опорний конспект психічних явищ.
10. Світ психічних явищ.
11. Структура психічних явищ та когнітивної сфери.
12. Класифікація пізнавальних процесів.
13. Нейрофізіологічні механізми відчуття і сприймання.

Список рекомендованих джерел
Основний: 2-5.
Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.
Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Опанувати тему за опорним

конспектом.

2. Схарактеризувати відчуття і сприймання як процеси.

Питання для обговорення:

1. Яку роль відіграють відчуття та сприймання в життєдіяльності людини?
2. Що спільного та відмінного у відчуттях та сприйманні як процесах психічного відображення дійсності?
3. Які основні властивості відчуттів?
4. Що таке пороги чутливості аналізатора, які фактори можуть їх змінювати?
5. Які основні властивості сприймання?
6. У чому виявляється активний характер відчуттів і сприймань у взаємодії людини із середовищем?

Тема 6. Загальна характеристика уваги

План лекції:

1. Психологічна активність і форми її прояву.
2. Основні підходи до визначення уваги.
3. Психологічні теорії уваги.
4. Функції уваги.
5. Якості уваги, проблеми їх класифікації.
6. Фізіологічні умови уваги.
Особливості розвитку та шляхи формування властивостей уваги.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 4, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Семінар

План семінару:

1. Поняття, природа, види уваги.

2. Властивості уваги.
3. Вивчення властивостей уваги.
4. Розвиток і виховання уваги.
5. Вікові та індивідуальні особливості уваги.
6. Стійкість уваги та способи її вивчення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 4, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Ознайомитися зі схемами та опорними конспектами за темами.
2. Охарактеризувати механізми довільної, мимовільної та післядовільної уваги.
3. Визначити шляхи, прийоми та засоби вдосконалення уваги людини.

Питання для обговорення:

1. Що таке увага?
2. Яке місце посідає увага в житті та діяльності людини?
3. Які види уваги існують?
4. Які основні властивості притаманні увазі?
5. Що зумовлює коливання уваги?
6. Що таке уважність і в чому вона виявляється?
7. Яку функцію виконує увага в навчально-виховному процесі?
8. Які умови ефективного формування уваги?
9. Назвіть способи організації і керування увагою учнів.
10. Які особливості розвитку й виховання уваги в шкільному віці?

Тема 7. Теорії, види та особливості

пам'яті

План лекції:

1. Сприймання і пам'ять.
2. Психологічні теорії пам'яті.
3. Процеси пам'яті.
4. Види пам'яті.
5. Проблема короткочасної пам'яті.
6. Фізіологічні основи пам'яті.
7. Вікові та індивідуальні властивості пам'яті.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Семінар

План семінару:

1. Теорії та види пам'яті.
2. Фізіологічні та біохімічні основи пам'яті.
3. Різновиди пам'яті та її класифікація.
4. Загальна характеристика пам'яті.
5. Властивості пам'яті.
6. Розвиток та виховання пам'яті.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Проаналізувати особливості та відмінності між короткочасною, тривалою та оперативною пам'яттю.
2. Розкрити зміст мнемічних технологій.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте пам'ять та її місце в системі психічних процесів.

2. Які фізіологічні та біохімічні основи пам'яті?
3. Дайте психологічну характеристику процесам пам'яті.
4. Визначте класифікацію різновидів пам'яті.
5. Чим довільне запам'ятовування відрізняється від мимовільного?
6. У чому полягає ефективність мимовільного запам'ятовування?
7. Охарактеризуйте оперативну пам'ять.
8. Які чинники впливають на ефективність довгочасної пам'яті?
9. Охарактеризуйте індивідуальні особливості пам'яті.
10. У чому полягає явище ремінісценції й механізми його виникнення?
11. Що таке порушення пам'яті (амнезія)?
12. Як відбувається розвиток і виховання пам'яті?

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Тема 8. Психологія мислення та інтелекту

План лекції:

1. Загальна характеристика мисленевої діяльності особистості.
2. Основні теорії вчення про мислення І.М. Сеченова, Л.С. Виготського, С.Л. Рубінштейна, П.Я. Гальперіна, Г.С. Костюка.
3. Основні характеристики мислення як процесу розв'язання задач.

4. Види і властивості мислення.
5. Типи мислення в соціогенезі.
6. Стадії розвитку мислення в онтогенезі.
7. Види зрілого мислення залежно від професійної діяльності особистості.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Семінар

План семінару:

1. Загальна характеристика мислиневої діяльності особистості.
2. Природа індивідуальних відмінностей у мисленні.
3. Класифікація та властивості мислення.
4. Індивідуально-психологічні особливості мислення, обумовлені нейродинамічними факторами.
5. Поняття «когнітивного стилю». Особистісні типи мислення. (стратегії мислиневої діяльності, її спрямованість).
6. Креативність як психологічна основа індивідуальних відмінностей у мисленні.
7. Визначте операції мислення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Проаналізуйте досягнення в галузі штучного інтелекту.
2. Визначте поняття «комп'ютерної метафори».

В результаті вивчення розділу студенти засвоюють психологічні знання з проблеми особистості. Студенти повинні знати стан сучасної психологічної та соціологічної наук щодо особистості та перспектив її розвитку; основні категорії психології та соціології особистості, їх зміст; природу психічного, соціального та соціально-психологічного, її вплив на формування та розвиток особистості; основні теорії психології та соціології особистості; основні закономірності розвитку особистості людини. Уміти визначати предмет психології та соціології особистості на сучасному етапі, основні психологічні та соціологічні категорії щодо особистості, їх сутність і зміст; давати пояснення щодо основних психічних явищ

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте загальні поняття мисленевої діяльності.
2. Визначте класифікацію видів мислення.
3. З'ясуйте властивості мислення.
4. Назвіть сутність поняття «інтелектуальна активність» та її рівні за Д.В. Богоявленською. У чому їх особливості та відмінності.
5. Охарактеризуйте особливості мислення інтровертів та екстравертів за К. Юнгом.
6. Визначте основні інтелектуальні властивості творчої особистості.
7. Дайте визначення поняттям «широта мислення», «глибина мислення», «імпульсивність мислення».
8. Охарактеризуйте, яку роль відіграє у діяльності швидкість перебігу процесів мислення.
9. З'ясуйте типи проблемних ситуацій та стратегії їх розв'язання.

Семінар

План семінару:

1. Основні концепції мислення у світовій психології.
2. Перспективи розвитку теорії мислення як процесу (С.Л. Рубінштейна) і теорії поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперіна).
3. Особистісна зумовленість мислення.
4. Принципи єдиного інтелекту та професійного мислення.
5. Психологія мовлення.

Список рекомендованих джерел
Основний: 1-5.

особистості, її формування, розвитку і самовдосконалення; вивчати причину наслідкової залежності між психічними та соціальними явищами щодо особистості, давати їм обґрунтовану психологічну та соціологічну інтерпретацію; проводити теоретичні, емпіричні та експериментальні дослідження щодо особистості.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.
Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Визначте поняття, рівні інтелектуальної активності та метод «креативного поля».
2. Проаналізуйте шляхи формування творчого мислення.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризувати умови розгортання процесу розв'язання задачі.
2. Чи збігаються поняття “мислення” та “інтелект”?
4. У чому полягає специфіка аналізу через синтез?
5. Порівняйте особливості розвитку мислення в онтогенезі та у філогенезі.
6. На яких засадах класифікують види мислення?
7. Що таке оперативне мислення?
8. Що таке оперативний образ?
9. Чим відрізняються інтуїтивне та дискурсивне мислення?
10. Якими є основні інтелектуальні властивості творчої особистості?

Семінар

1. Поняття "мова" та "мовлення".
2. Функції мовлення.
3. Психологічні механізми творення мовлення.
4. Мовлення та мислення. Поняття «внутрішнього мовлення».
5. Психолінгвістика як галузь вивчення психології мовної діяльності людини.
6. Мовна діяльність і проблеми навчання. Мова і свідомість.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Охарактеризуйте сутність гіпотези лінгвістичної відносності Сепіра-Ворфа.
2. Визначте роль першої і другої сигнальної системи у мовленнєвій діяльності особистості.

Питання для обговорення:

1. У чому полягають основні відмінності між поняттями «мова» та «мовлення».
2. Охарактеризуйте є основні особливості внутрішнього мовлення.
3. Визначте основні відмінності між «мовою» тварин та мовою людини.
4. Визначте зв'язок свідомості з мовою у філогенетичному та онтогенетичному аспектах.

Тема 9. Уява і уявлення в творчій діяльності

План лекції:

1. Поняття про уявлення та уяву.
2. Класифікація уяви та уявлення.
3. Види і прийоми уяви.
4. Фізіологічні основи уяви.
5. Уява та органічні процеси.
6. Уява та фантазія.
7. Розвиток уяви.
8. Поняття про творчість.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Семінар

План семінару:

1. Класифікація уяви та уявлення.

2. Характеристика уявлення.
3. Психофізіологічні основи, види і прийоми уяви.
4. Поняття фантазії та творчості.
5. Психологічні проблеми творчого навчання.
6. Сутність творчого тренінгу.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2-5.

Додатковий: 1, 4, 6, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1-3, 5.

Завдання для самостійної роботи студента

1. Охарактеризуйте основні прийоми (операції) уяви.
2. Проаналізуйте зміст понять дидактогенії, ятрогенії.

Питання для обговорення:

1. Чим уява відрізняється від образного мислення, від фантазії?
2. Як уява впливає на фізіологічні та органічні процесі людини?
3. Які ви знаєте види уяви?
4. Чим відрізняються уява відтворююча й творча?
5. Проаналізуйте основні прийоми уяви.
6. Наведіть приклади вправ для розвитку уяви.
7. В чому сутність центральної ланки творчого процесу?
8. Що таке інсайт? Як він виникає?
9. Чи можна навчати творчості?
10. Порівняйте поняття “творчий тренінг” і “навчання”.

Тема 10. Психічні властивості особистості, утворення і стани

Розділ 2

Особистість: психологічна

**характеристика структури,
афективної, діяльнісної та
поведінкової сфер**

Тема 11. Предмет та завдання

психології особистості

План лекції:

1. Розвиток наукових знань про природу людини та особистості
2. Предмет та завдання сучасної психології особистості
3. Зв'язки та взаємозв'язки психології особистості з іншими науковими дисциплінами та галузями психології.
4. Основні принципи дослідження особистості
5. Поняттєво-категоріальний апарат психології особистості.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. Загальнонаукова та конкретно-наукова методологія дослідження особистості.
2. Принципи дослідження особистості.
3. Основні методи та методики дослідження особистості

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи

студента

1. Визначити базові категорії щодо методології дослідження особистості.
2. Обґрунтувати основні етапи загальної методики дослідження особистості.
3. Навести класифікацію методів дослідження особистості.

Питання для обговорення:

1. Що спільного та чим відрізняються дослідження особистості у соціології, соціальній психології та психології особистості?
2. Які основні етапи наукового дослідження особистості?
3. Які методи дослідження особистості використовують представники різних психологічних шкіл?

Тема 12. Психологічна природа особистості

План лекції:

1. Буденне і наукове розуміння особистості.
2. Основні моделі людської природи.
3. Людина, суб'єкт, індивід, індивідуальність, особа, особистість – визначення та співвідношення ключових понять.
4. Концепції особистості.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16, 17

Семінар

План семінару:

1. Загальна характеристика основних факторів розвитку особистості.

2. Активна діяльність і виховання як фактори формування особистості.
3. Внутрішні суперечності як рушійні сили особистісного зростання.
4. Соціалізація: поняття, сутність і зміст.
5. Основні принципи, етапи та механізми соціалізації особистості.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Визначити основні передумови формування особистості.
2. Проаналізувати психологічні та соціологічні джерела щодо розуміння основних детермінант розвитку особистості.
3. Визначити цілі, сутність та стратегію власної активної діяльності як фактору формування особистості.
4. Проаналізувати соціалізацію та виховання як фактори формування особистості.
5. Розкрити відмінне і спільне у понять «соціалізація» та «виховання».

Питання для обговорення:

1. Як трактують представники різних психологічних напрямків чинники розвитку особистості?
2. Дайте визначення поняття «конвергенція» та охарактеризуйте психологічні теорії, які розкривають цю категорію.
3. Охарактеризуйте основні етапи соціалізації особистості.
4. Які існують теорії соціалізації у сучасній науці?

5. Охарактеризуйте теорію психосоціального розвитку Е. Еріксона.

6. Що таке соціальна роль, соціальний статус?

Тема 13. Розвиток особистості та розвиток психіки

План лекції:

1. Психологічний зміст понять «розвиток», «розвиток психіки» і «розвиток особистості».
2. Основні моделі розвитку людини.
3. Основні параметри та закономірності розвитку людини.
4. Основні напрями розвитку людини.
5. Вікові періодизації розвитку людини.
6. Онтогенез і філогенез.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. Порівняльний аналіз понять «розвиток», «розвиток психіки» і «розвиток особистості».
2. Основні параметри та закономірності психічного розвитку людини.
3. Основні моделі вікового розвитку людини.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента:

1. Розкрити зміст основних параметрів психічного розвитку людини.
2. Опрацювати опорний конспект з психічного розвитку людини.

Питання для обговорення:

1. Проаналізувати основні підходи у психології до розуміння понять – «розвиток», «розвиток психіки» і «розвиток особистості».
2. Розкрити загальні риси та відмінності вікової періодизації в різних концепціях особистості.

Тема 14. Психологічна структура особистості

План лекції:

1. Розвиток поглядів на психологічну структуру особистості.
2. Структурно-функціональні та індивідуально-психологічні характеристики особистості.
3. Головні компоненти психологічної структури особистості у вітчизняних (Б.Г. Ананьєв, В.М. Мясіщев, К.К. Платонов, С.Л. Рубінштейн) та зарубіжних (З. Фрейд, К. Юнг, Г. Меррей та ін.) психологічних концепціях особистості.
4. Типове та індивідуальне в структурі особистості.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 44, 47-49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. Основні концептуальні підходи до розуміння психологічної структури

<p><i>У результаті вивчення студенти розуміють специфіку афективної сфери психіки людини; знають види, форми, специфіку та характеристику основних емоцій; усвідомлюють закономірності перебігу потягів, емоцій та волі людини; знають основні психологічні категорії щодо афективної сфери людини; розуміють взаємозв'язки емоційної та когнітивної сфер особистості, зв'язок емоцій та тіла людини;</i></p>	<p>особистості. 2. Порівняльний аналіз основних психологічних структур особистості у психології. 3. Загальне розуміння спрямованості особистості, її види, складові, зовнішні і внутрішні джерела 4. Потреби, інтереси, прагнення, настанови. Психологічні погляди на екзистенцію людини. 5. Загальна характеристика індивідуально-психічних властивостей особистості.</p> <p>Література: <i>Основна:</i> 1-7, 9-15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 2, 4-7, 9, 10, 13, 14, 17, 19-31, 33-37, 39-41, 48, 49 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати основні підходи у психологічній та соціологічній літературі до розуміння психологічної структури особистості. 2. Проаналізувати тривимірну концепцію особистості. 3. Зробити порівняльний аналіз понять «спрямованість особистості», «настанова особистості» і «ціннісна орієнтація особистості». 4. Проаналізувати основні складові спрямованості особистості. 5. Здійснити самоаналіз своїх темпераментальних особливостей. <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аргументуйте власну позицію щодо співвідношення типового та індивідуального у вашій особистості. 2. Назвіть основні складові 	
---	--	--

<p>вміють характеризувати емоційну сферу особистості з точки зору різних психологічних напрямків та теорій; застосовують уміння диференціювати емоції в практичній діяльності; демонструють спрямованість на цілісне вивчення особистості, інтеграційний підхід; вміють проводити теоретичні, емпіричні дослідження різноманітних проявів афективної сфери.</p>	<p>спрямованості особистості та охарактеризуйте методи вивчення спрямованості особистості.</p> <p>3. Обґрунтуйте основні відмінності психічних властивостей особистості від її психічних процесів і станів.</p> <p>4. Проаналізуйте взаємозв'язок характеру та темпераменту людини.</p> <p>5. Обґрунтуйте основні напрями творчого розвитку здібностей у дитини.</p> <p><i>Тема 15. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості</i></p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття свідомості та самосвідомості, історія наукових поглядів на природу людського самовідображення. 2. Структура свідомості. Самосвідомість у структурі особистості. 3. Аналіз поняття рефлексії. Вікові особливості формування самосвідомості. 4. Параметри самооцінки та її функції у розвитку самосвідомості особистості, її генезис. 5. Образ "Я" як регулятивний механізм психічного життя, мотиваційне ядро особистості. <p>Література: <i>Основна:</i> 1-15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1,2, 4, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 18- 44, 47-49, 51 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1, 5-10, 13, 16, 17</p> <p>Семінар План семінару:</p>	
---	---	--

1. Самосвідомість як вищий рівень розвитку свідомості людини, її основні рівні та функції.
2. Рефлексивна сфера свідомості особистості. Самооцінка і образ “Я”.
3. Стать: поняття, сутність, види та психологічна характеристика.
4. Сміслова сфера особистості у різних психологічних концепціях.
5. Простір і час життєвого світу особистості.

Література:

Основна: 1-5, 7-11, 13-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 4-6, 9, 10, 13, 14, 17-31, 33-37, 39-42, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Скласти опорний конспект з теми «Психологічна характеристика свідомості».
2. Здійснити самоаналіз психологічних характеристик чоловічої чи жіночої особистості.
3. Визначити і довести специфіку психологічного часу у порівнянні із часом фізичним, біологічним, соціальним.
4. Підготуватись до теми згідно з питаннями для обговорення.

Питання для обговорення:

1. Обґрунтувати місце самосвідомості у психіці людини.
2. Проаналізувати взаємозв'язок різних рівнів свідомості людини.
3. Обґрунтувати зміст природи психологічної статі.
4. Визначити передумови формування маскулінності і фемінності.

5. Обґрунтувати відмінність понять «життєвий шлях», «онтогенез», «час життя», «життєвий цикл».
6. Визначити індивідуальні особливості прогнозування життя.
7. Дати визначення життєвих планів, цілей, перспектив, навести приклади з власного досвіду.
8. Обґрунтувати поняття «психологічний простір». Чим він відрізняється від простору фізичного чи біологічного.

Тема 16. Гармонія та відхилення у розвитку особистості

План лекції:

1. Гармонійна особистість: ілюзії і дійсність.
2. Особистість і агресія.
3. Дитячі травми та їх віддалені наслідки.
4. Допомога психолога та самопомога при особистісних розладах.

Література:

Основна: 1-5, 7-11, 13-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 17, 19-31, 33-37, 39-42, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. Поняття про особистісну норму.
2. Відхилення у розвитку особистості: поняття, зміст та причини.
3. Психологічна допомога при особистісних дисгармоніях.

Література:

Основна: 1-5, 7-11, 13-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 17, 19-31, 33-37, 39-42, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Проаналізувати і довести за самоаналізом положення Р. Роллана про те, що немає більш небезпечних людей, ніж люди надто здорові.
2. Підготуватись до теми згідно з питаннями для обговорення.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст поняття «психологічна травматизація».
2. Визначити причини «хвороб» особистісного зростання.
3. Визначити зміст поняття «нормальна особистість».
4. Визначити та проаналізуйте вікові етапи виникнення дисгармоній.
5. Обґрунтувати необхідність знань про типи акцентуацій особистості

Тема 17. Методологічні засади сучасних теорій особистості

План лекції:

1. Методологічні засади теорії З. Фрейда та фрейдизму.
2. Відмінності індивідуальної психології А. Адлера від класичного фрейдизму.
3. Аналітична психологія К.Г. Юнга та її значення для сучасної психології.
4. Неофрейдизм і теорії особистості К. Хорні, Е. Фромма, Г. Саллівена.
5. Польова теорія особистості К. Левіна. Мотиваційна теорія

особистості Г. Меррея.

6. Феноменологічна психологія
К. Роджерса. Екзистенціально-
гуманістична психологія
особистості А. Маслоу, Р. Мея,
В. Франкла.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-
31, 33-37, 39-42, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-
19

Семінар

План семінару:

1. Концептуальні підходи до розуміння теорій особистості в психології.
2. Характерні риси у різних концепціях особистості: радянських; західних; вітчизняних.
3. Актуальні проблеми розвитку психології особистості.

Література:

Основна: 1-15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 2, 5-7, 9, 10, 13, 14, 17-
31, 33-37, 39-42, 47-49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-
19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Проаналізувати ієрархію людських потреб за А. Маслоу.
2. Підготуватись до теми згідно з питаннями для обговорення.

Питання для обговорення:

1. Обґрунтувати основні відмінності у різних концепціях особистості.
2. Проаналізувати основні вітчизняні концепції особистості.
3. Визначити основні характеристики соціального

мотиву.

4. Визначити сутність соціогенних, психогенних і біогенних потреб.

Тема 18. Загальна характеристика афективної сфери особистості

План лекції:

1. Походження та функції емоцій
2. Емоції та розвиток особистості
2. Мотивація та емоції
3. Емоції і свідомість
4. Емоції та почуття

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар.

План семінару:

1. Психоаналітична концепція афекту та мотивації.
2. Когнітивні теорії емоцій
3. Периферична теорія емоцій
4. Інформаційна теорія емоцій
5. Теорія диференціальних емоцій

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. На підставі самоаналізу охарактеризуйте свою емоційну сферу.
2. Підготуватись до теми згідно з питаннями для обговорення.

Питання для обговорення:

1. Дослідити взаємозв'язок когнітивної та афективної сфер психіки.

2. Охарактеризувати емоції в контексті біологічної, інформаційної та фрустраційної теорій.

Тема 19. Принципи та методи психології емоцій

План лекції:

1. Принципи диференційованості емоцій.
2. Взаємодії компонентів емоцій.
3. Утворення емоційних комплексів, емоційної комунікації.
4. Взаємодії систем, адаптивності, емоційного зараження, саморегуляції.
5. Вивчення експресивного компоненту емоцій, емоційного переживання.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар.

План семінару:

1. **Природа та властивості емоцій і почуттів**
2. Онтогенез емоційної сфери людини
3. Види почуттів, їх характеристика
4. Динаміка та обумовленість емоційних явищ
5. Прояви емоцій та почуттів у поведінці людини

Завдання для самостійної роботи студента

1. Здійсніть аналіз зв'язків емоційної та поведінкової сфери особистості.
2. Підготуватись до теми згідно з питаннями для обговорення.

<p><i>Студенти опановують загальні основи потребнісно-мотиваційної, операціональної, інформаційної та регуляторної підсистем діяльності</i></p>	<p style="text-align: center;">Література:</p> <p><i>Основна:</i> 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p style="text-align: center;">Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати існуючі підходи у зарубіжній і вітчизняній психології щодо класифікації та функцій емоцій. 2. Розглянути основні підходи до формування вищих почуттів. 3. Надати класифікацію емоцій та почуттів <p><i>Тема 20. Емоційні стани і фактори їх регуляції</i></p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття емоційного стану в психології. 2. Види емоційних станів 3. Умови виникнення фрустрації. Реакції на фрустрацію 4. Стрес та його характеристика 5. Методи вивчення емоційних станів та емоційності особистості <p style="text-align: center;">Література:</p> <p><i>Основна:</i> 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p style="text-align: center;">Семінар</p> <p style="text-align: center;">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та класифікація психічних станів 2. Основні види психічних станів (афект, стрес, настрої тощо). 3. Характеристика емоційних станів 	
---	--	--

<p><i>та поведінки особистості, наукові основи індивідуального стилю діяльності і професійної придатності. Набуті знання допоможуть студентам усвідомити глибинні джерела та закономірності діяльності і поведінки особистості та з'ясувати основні тенденції в їх функціонуванні та розвитку, стануть важливим фактором у практичному опануванні методів професійної придатності та творчої діяльності щодо самопізнання, активізації власного творчого потенціалу, взаємодії з оточуючими в умовах професійної діяльності. Студенти повинні знати теоретичні основи психологічної теорії діяльності та методологічні підходи до її розуміння; основні закономірності функціонування потребнісно-мотиваційної, операціональної, інформаційної та регуляторної підсистем діяльності;</i></p>	<p>(настрій, потяг, радість, печаль, гнів тощо)</p> <p>4. Емоції та тіло людини. Психосоматика</p> <p>Література: <i>Основна:</i> 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити основні види емоційних станів та їх змістові характеристики. 2. Вивчити існуючі підходи до регуляції стресових впливів. 3. Розглянути взаємозв'язок стеничних і астеничних емоційних станів. 4. Визначити особливості формування особистісних рис в залежності від різних рівнів емоційного реагування <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати психічні, емоційні стани 2. Проаналізувати існуючі підходи до регуляції стресових впливів 3. Охарактеризувати психосоматичний підхід <p>Тема 21. Загальні характеристики емоцій: інтересу, радості, здивування, печалі, гніву</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика емоцій: печалі, гніву, інтересу, радості і здивування. 2. Їх суб'єктивне переживання, фізіологічні прояви, мімічне вираження. 3. Джерела та активатори печалі, 	
--	--	--

<p><i>вплив особистісних якостей людини на формування індивідуального стилю діяльності і професійної придатності особистості; становлення особистості в умовах професійної діяльності; сучасні методики саморегуляції діяльності та поведінки особистості; особливості діяльності у різних сферах суспільного життя; методики дослідження діяльності та поведінки людини. Уміти аналізувати у цілому та покомпонентно структуру людської діяльності та поведінки, давати їм науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію; визначати загальні ознаки індивідуального стилю діяльності; застосовувати здобуті знання для обробки інформації в процесі прийняття рішень, регуляції індивідуальної та колективної діяльності.</i></p>	<p>гніву і презирства, інтересу, радості і здивування.</p> <p>4. Вікова динаміка розвитку базових емоцій.</p> <p>5. Схильність до певних емоцій.</p> <p>Література: <i>Основна:</i> 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p>Семінар План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток і соціалізація емоцій: інтересу, радості, печалі, гніву, відрази 2. Взаємозв'язок емоцій інтересу і радості з розвитком когнітивних процесів та інших емоцій 3. Природа емоцій в агресивній поведінці людини. 4. Причини емоційних розладів. Багатофакторна модель емоційних розладів. 5. Спотворення емоційних реакцій та їх види. Патологічні емоційні стани. <p>Література: <i>Основна:</i> 2-5, 7, 9-13, 15, 17-24, 26-30 <i>Додаткова:</i> 1, 6, 8-11, 13-14, 16, 20, 23-30, 33-39, 41 <i>Інтернет-ресурси:</i> 1-3, 5-10, 13, 16-19</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити особливості формування і розвитку емоцій, що вивчаються. Здивування, її взаємозв'язок з емоцією інтересу. 2. Вивчити онтогенетичні особливості розвитку емоцій. 3. Розглянути підходи до визначення 	
--	--	--

	<p>статевих особливостей у переживанні базових емоцій.</p> <p>4. Вивчити вплив емоції інтересу і радості на формування когнітивної сфери.</p> <p>5. На основі самоаналізу визначити детермінанти особистої агресивної поведінки.</p> <p>6. Охарактеризувати можливі емоційні розлади у дітей, підлітків та дорослих, визначити їх причини.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. Які чинники є активаторами емоцій інтересу, радості, печалі, гніву, відрази?</p> <p>2. Яким чином впливають емоції інтересу і радості на формування когнітивної сфери особистості?</p> <p>3. Охарактеризуйте взаємозв'язок емоцій з тілесними проявами людини</p> <p>4. Охарактеризувати погляди на агресію в різних психологічних теоріях.</p> <p>5. Охарактеризувати види та форми агресії.</p> <p>6. Які емоційні стани вважають патологічними і чому?</p> <p>7. Що може бути причиною емоційного розладу? Як цьому запобігти?</p> <p><i>Тема 22. Психологічна характеристика волі та вольова саморегуляція</i></p> <p>План лекції:</p> <p>1. Воля як явище у філософських та психологічних підходах.</p> <p>2. Основні поняття та розвиток вчення про волю.</p> <p>3. Природа та функції волі.</p> <p>4. Воля та пізнавальна сфера</p>	
--	--	--

особистості.

5. Воля та емоційна сфера особистості.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-16, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 7, 9, 10, 13-16, 20, 23-30, 33-37, 39, 41, 43, 46

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. **Довільні і вольові дії, їх структура.**
2. **Етапи вольової дії.**
3. **Психофізіологічні механізми довільного управління поведінкою та діяльністю.**
4. **Зв'язок довільного управління з мовними сигналами.**
5. **Форми довільного управління поведінкою: самодетермінація, самоініціація, самоконтроль, самообілізація.**

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-16, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 7, 9, 10, 13-16, 20, 23-30, 33-37, 39, 41, 43, 46

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. **Розглянути існуючі теорії волі у вітчизняній психології**
2. **Охарактеризувати співвідношення довільних і вольових дій.**
3. **Надати класифікацію довільних дій.**
4. **Вивчити вплив типу ВНД на формування вольових якостей.**

Питання для обговорення:

1. Які теорії волі існують у сучасній психологічній науці?
2. Охарактеризувати етапи вольових дій.
3. **Я впливає тип ВНД на формування вольових якостей?**

Тема 23. Функціональне призначення афективної сфери

План лекції:

1. Психологічна характеристика оцінки і спонукання.
2. Регулятивне значення емоцій і волі в самотворенні особистості.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-16, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6-16, 20, 23-30, 33-41, 43, 44, 46

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16, 17, 18, 19

Семінар

План семінару:

1. Психологічна характеристика афективної сфери особистості.
2. Психологічна характеристика функції оцінки.
3. Спонукання і пристрасть як джерело самоствердження особистості.
4. Інформативне та регулятивне значення емоцій і волі у самоствердженні особистості.
5. Три типи факторів, які спричиняють емоційний процес.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-16, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6-16, 20, 23-30, 33-41, 43, 44, 46

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16, 17, 18, 19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Здійснити аналіз емоційного

процесу і його взаємозв'язку з поведінкою особистості.

2. Підготуватися до теми згідно з питаннями для обговорення.

Питання для обговорення:

1. Дайте загальну психологічну характеристику афективної сфери особистості.
2. Охарактеризуйте основну функцію афективної сфери – оцінки.
3. Визначте джерела самоствердження особистості.
4. Дайте характеристику інформативної та регулятивної функцій емоцій і волі у самоствердженні особистості.
5. Охарактеризуйте три типи факторів, які спричиняють емоційний процес.

Тема 24. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності

План лекції:

1. Порівняльний аналіз психологічних теорій діяльності.
2. Теорії та структура діяльності за С.Л. Рубінштейном і О.М. Леонтьєвим.
3. Характеристика основних видів діяльності та зумовленість ефективності діяльності особистісними та індивідуально-психічними якостями.
4. Цілі, потреби, мотиви, мотивації діяльності та поведінки особистості.

Література:

Основна: 1-7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 12-14, 18-20, 23-31, 33-37, 39-41, 43, 46, 49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Проаналізувати розвиток теорій діяльності у психологічній науці.
2. Охарактеризувати співвідношення понять «діяльність» і «поведінка».
3. Охарактеризувати сутність принципу діяльнісного підходу в психології.

Питання для обговорення:

1. Дати філологічне та психологічне обґрунтування понять «діяльність» і «поведінка».
2. Проаналізувати положення: «особистість формується у діяльності та народжується із діяльності».
3. Проаналізувати основні поняття, через які розкривається зміст поняття «діяльність».
4. Охарактеризувати теорії діяльності у психологічній науці.
5. Дати філософсько-психологічне обґрунтування поняття «діяльність».
6. Здійснити порівняльний аналіз основних теорій діяльності у психологічній науці.
7. Проаналізувати основні характеристики діяльності.

Тема 25. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості

Семінар

План семінару:

1. Активність особистості та її джерела. Класифікація потреб.
2. Психологічна характеристика змісту мотиваційної складової

діяльності: потреби, мотиви, мотивації.

3. Мотиви та цілі

діяльності. взаємозв'язок мотиваційної сфери з когнітивною та емоційно-вольовою сферами особистості.

4. Взаємозв'язок мотиваційної сфери з когнітивною та емоційно-вольовою сферами особистості.

Література:

Основна: 1-7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 12-14, 18-20, 23-31, 33-37, 39-41, 43, 46, 49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Опрацювати тему за опорними конспектами.
2. Охарактеризувати основні потреби особистості.

Питання для обговорення:

1. Проаналізувати взаємозв'язок мотивацій та пізнавальних процесів людини.
2. Проаналізувати вплив емоційно-вольової сфери на мотиваційну сферу психіки.
3. Визначити основні джерела активності людини як особистості.
4. Здійснити порівняльний аналіз різних класифікацій мотивів і потреб.

Тема 26. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості

Лекція

План лекції:

1. Основні положення психологічної

теорії діяльності.

2. Психологічна характеристика психомоторних властивостей особистості.

Література:

Основна: 1-7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 12-14, 18-20, 23-31, 33-37, 39-41, 43, 46, 49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Семінар

План семінару:

1. Операціональна підсистема діяльності та поведінки особистості: поняття та складові.

2. Загальна характеристика психомоторики у складі діяльності.

3. Психологічні закономірності формування сенсомоторних навичок.

Література:

Основна: 1-7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 12-14, 18-20, 23-31, 33-37, 39-41, 43, 46, 49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Вивчити тему за опорними конспектами.

2. Проаналізувати класифікаційну схему орієнтування у світі професій.

Питання для обговорення:

1. Проаналізувати основні психологічні теорії діяльності.

2. Здійснити психологічний аналіз поняття «психомоторика».

3. Здійснити порівняльний аналіз понять «знання», «навички» та «вміння».

4. Здійснити порівняльний аналіз понять «дія» та «навичка».

5. Здійснити порівняльний аналіз понять «операція» та «вміння».

6. Здійснити порівняльний аналіз понять «навичка» та «вміння».

Тема 27. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості.

Лекція

План лекції:

1. Інформаційна основа діяльності.
2. Психологічні аспекти обробки інформації та прийняття рішень.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 13, 14, 18-20, 23-37, 39, 40, 41, 49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16, 17

Семінар

План семінару:

1. Сутність понять в інформаційній підсистемі «образ», «знак», «мова», «код», «модель», «символ».
2. Основні властивості заміщувальних знаків.
3. Інформаційний аналіз діяльності за Б.Ф. Ломовим, В.Д. Шадриковим.

Література:

Основна: 2-5, 7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 13, 14, 18-20, 23-37, 39, 40, 41, 49

Інтернет-ресурси: 1, 5-10, 13, 16, 17

Завдання для самостійної роботи студента

1. Оволодіти темою за опорними конспектами.
2. Проаналізувати структурно-функціональну схему обробки інформації.

Питання для обговорення:

1. Дайте характеристику основних

понять в інформаційній підсистемі «образ», «знак», «мова», «код», «модель», «символ».

2. Охарактеризуйте основні властивості заміщувальних знаків.
3. Здійсніть інформаційний аналіз діяльності за Б.Ф. Ломовим, В.Д. Шадриковим (на прикладі роботи оператора).
4. З'ясуйте особливості процесу обробки інформації під час прийняття рішення.

Тема 28. Психологічний аналіз регуляторної підсистеми особистості

План лекції:

1. Регуляторні процеси: поняття, сутність та загальна характеристика.
2. Основні поняття саморегуляції, діяльності і поведінки.
3. Слово у складі саморегуляції діяльності та поведінки.
4. Психологічне забезпечення надійності професійної діяльності.
5. Загальна характеристика індивідуального стилю діяльності та профпридатності.

Література:

Основна: 2-7, 9-15, 19-24, 26-30

Додаткова: 1, 6, 9, 10, 13, 14, 18-20, 23-30, 33-43, 46, 49

Інтернет-ресурси: 1-3, 5-10, 13, 16-19

Завдання для самостійної роботи студента

1. Оволодіти темою за опорними конспектами.
2. Дати порівняльну

	<p>характеристику процесуальної та особистісної саморегуляції.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити загальну характеристику регуляторних процесів діяльності. 2. Визначити психологічні проблеми надійності особистості у різних видах діяльності. 3. Проаналізувати особливості ухвалення рішень в екстремальних умовах. 4. З'ясувати формальні та визначальні ознаки індивідуального стилю діяльності. <p>Модульна контрольна робота 4 Участь в олімпіадах і конференціях та виконання творчих робіт Курсова робота Разом</p>	
--	--	--

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Загальна психологія: Практикум. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2016 — 280 с.
2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методика. Навчальний посібник / За заг. ред. М.С. Корольчука - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2015. - 320 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2015. - 424с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2015. – 328 с.
5. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. - К.: Либідь, 2008. - 560с.

Додатковий

1. Воронов М. Психосоматика. Практичні рекомендації - К.: Ніка-Центр, 2019. - 256с.

2. Загальна психологія: Хрестоматія. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2015. — 640 с.
3. Изард К.Э. Психология эмоций / Перев. с англ. – СПб.: Питер, 2009. - 457с.
4. Ительсон Л.Б. Лекции по общей психологии: уч. пособие. Минск: Харвест, 2012. - 896с.
5. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Максименко К.С., Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів ВНЗ. - К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2015. – 652 с.
6. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Зазимко О.В., Практична психологія / Навчальний посібник для студентів ВНЗ /. – К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2014. – 728 с. *
7. Практична психологія: Введення у професію. Приходько Ю.О. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2015. — 248 с
8. A Theory of Human Motivation. A. H. Maslow (1943). Originally Published in Psychological Review, 50, 370-396.
9. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн.- 2-е изд. (1946г.) - СПб.: 2002 - 720с. (Серия "Мастера психологии").
10. Anatomija ljudske destruktivnost .Fromm, Erich. - Beograd : Nova Knjiga Plus,

Інтернет – ресурси:

1. Інститут психології ім. Г.С. Костюка Національної АПН України. [Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://www.psyh.kiev> ; <http://www.psy-science.com.ua>; лабораторія загальної та етнічної психології: <http://www.psy-genetno.org.ua>
2. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0054346>,
3. https://openlibrary.org/authors/OL108452A/Sigmund_Freud/
4. <https://westudents.com.ua/knigi/526-psihologiya-trofmov-yul-.html>
5. https://pidru4niki.com/10561127/psihologiya/osnovni_etapi_istoriyi_doslidzhen_osobistosti

*курсивом виділено джерела, що містяться в бібліотеці КНТЕУ